

Børn, som undervises udenfor Skolen, skulle, naar de ikke modtage højere Underviisning, fremstille sig ved den aarlige Skoleexamen, og at ethvert Barn uden Undtagelse skal underkaste sig Afgangsprøven, Bestemmelser, som med ved Skolevæsenets Udvikling paa den af mig angivne Basis ikke efterhaanden vilde tabe, men mere og mere vinde i Styrke og Indflydelse; og derhos skal jeg udtale det som min levende Overbeviisning, at Almueskolen, der som mit Forslag blev vedtaget, vilde høve sig til et ganske nyt Standpunkt og i den Grad vinde almindelig Anseelse og Paakjendelse, at Ligegehyldighed og Ringeagt for Skolens Gjerning vilde blive sjældnere og sjældnere, idet den vakte Almeenaand, den almindelige Fremadstræben under Frihedens oplivende Indflydelse efterhaanden vilde drage de enkelte Gjernere med sig. Men, da den ærede Landsthingsmand derhos udtalte sin Sympathie for mit Forslag, maa jeg antage, at han dog ikke kan lægge alvorlig Vægt paa den af ham reiste Indvending. Den eneste holdbare Grund, der, saavidt jeg skjønner, er bleven fremført imod mit Forslag, er den, at dets Antagelse vilde føre til en ny Forhandling i det andet Thing, og at det da vilde blive umuligt, at Loven kunde udfaa i denne Sæsson. Jeg kunde ligeoverfor denne Omstændighed, der uden Tvivl vil have en afgjørende Indflydelse her i Thinget, være tilbøielig til strax at tage mit Forslag tilbage; men jeg ønsker dog først, om muligt, at erfare, hvorvidt det maatte have vundet nogen Sympathie her i Thinget, og hvorvidt den høitærede Minister maatte maatte ville give noget Haab om, at han i en ikke fjern Fremtid vil forelægge et Lovforslag i den angivne Retning.

**Kirke- og Underviisningsministeren:** Det er jo ikke blot sandsynligt, men fuldkommen sikkert, at, dersom man her gik ind paa blot nogle af de Ændringsforslag, der ere foreslaaede af den ærede Landsthingsmand, vilde det være en Umulighed, at denne Lov nu kunde komme frem. Det er ligeledes givet, hvad der ogsaa er omtalt af mig under den foregaaende Forhandling, at dette fra Folkethinget nu hertil komne Lovforslag, hvilke Mæng-

der der end i Et og Andet kunne udfættes derpaa, dog gaaer ud paa at fyldestgjøre og i en væsentlig Grad fyldestgjøre de Ønsker og Forbringinger, som allerede gjennem en meget lang Tid ere komne frem, bestandigt stærkere og stærkere ogsaa her i Rigsdagen, ligesom det ogsaa havde til Følge, at det i det andet Thing, midt under den herskende Forskjellighed i Anskuelser, med Hensyn til enkelte Spørgsmaal, dog lykkedes med saagodtsom Genstemmighed at slutte sig om dette Lovforslag. Hvad derimod angaaer det ganske nye Princip, som der er Spørgsmaal om at indføre i det hele Skolevæsen ved de Forslag, som her ere fremkomne fra den ærede Landsthingsmand, saa er der med Hensyn til disse vistnok ogsaa hos Enkelte, jeg kan gjerne sige hos Mange, fremtraadt Ønsket om at kunne erholde en større Lettelse og muligen endog ogsaa en fuldkommen Frihed i Henseende til Skolegangen i Almueskolen; men det er ingenlunde tidligere blevet saaledes samlet og ordnet i en bestemt Skikkelse, som det nu her er skeet fra den ærede Landsthingsmands Side. Allerede af den Grund maatte jeg vel ogsaa vente, at man ikke kunde tænke sig hentimod Slutningen af Sessjonen at gaae ind paa en udførlig Drøftelse af disse Punkter, da der dog ikke kan være nogen Tvivl om, at de ialfsald maae atter komme paa Bane, hvis de skulle kunne blive til Noget, paa et senere Standpunkt. Men jeg vil blot herved bemærke, at, naar jeg ikke nu kan udtale nogen som helst Dom over dette Forslag, saaledes som det foreligger fra den ærede Rigsdagsmands Side, skal der ikke deri ligge, at der ikke kunde i en og anden Henseende være Retninger, hvori jeg ogsaa kunde ønske at virke for Skolevæsenet paa samme Maade som den ærede Rigsdagsmand. Jeg troer, at det er allerede skeet ved tidligere Love, navnlig Loven af 2den Mai 1855, som her er omtalt, og at det ogsaa for en Deel vil kunne skee netop igjennem de Bestemmelser, der ere komne frem igjennem det nu foreliggende Lovforslag. Naar den ærede Rigsdagsmand iøvrigt meente, at jeg ikke tidligere under den forrige Forhandling havde anført nogen egentlig Grund imod at gaae ind paa hans Forslag, undtagen ialfsald den, at det vil have til